

Suomalaisia havaintoja on kuitenkin näin minimiaikaan viitsitty tehdä mukavan runsaasti. Kun tätä kirjoittaessani on vielä pari päivää aikaa lähettää havaintonsa viime jaksolta (loka-joulu) olen saanut havaintoja kuudelta havaitsijalta kahdestatoista . Pilkkuluku on käymässä niin pieneksi, että laskentatapaa täytyy muuttaa. Yhdelle havainnolle minimitapaus on puntaan auringon lisäksi yksi pilkku, jolloin $R = 11$. Kun havaintoja tekee sopivasti nollapäiviä huomioiden, saadaan kuukausikeskiarvoiksi esimerkiksi $g = 0.5$, $f = 2.0$. Jos käytämme peruskaavaa saadaan

$$R = 10g + f = 10 \cdot 0.5 + 2.0 = 7$$

mikä on siis alle 11. Kun puhuu pilkuista ja niiden lukumääristä on huomioitava, että keskimäärin auringon pinnalla on näkyvät vain pilkun osia, ei enää eies kokonaisia pilkkuja. Sinällään nyvyn masentavaa. Ursan kuukausikeskiarvoissa pyörii siistejä kuukausikeskiarvoja tyyliin 0. Loka-joulukuu on juuri se periodi jolle uskoisin käyvän näin: varsin vaikeiden havainto-olosuhteiden ja auringon minimivaiheen yndistelmä saa tulokset näyttämään todella vaatimattomilta.

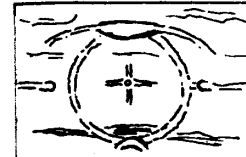
Käsittelin saapuneita AAVSON (the American Association of Variable Star Observers) Solar divisionin lukuja viimeisimmässä Solariksessa, tässä yhteydessä käsitellään uusimmat ulko- ja kotimaiset alustavat tulokset ihan vaan keskiarvoina. Tarkemmat analyysit löytyvät sitten keväällä Solariksesta.

heinä	elo	syys	loka	marras	joulu	
28.2	31.3	21.5	4.6	7.3	9.4	URSA
36.2	-	-	9.8	19.4	-	AAVSO:SD
36.0	-	13.8	7.6	-	-	TOS (Puola)

Jostain kumman syystä en saa esimerkiksi puolalaisia tuloksia ajallaan. Amerikkalaisetkin tuntuvat lähettävän raporttiaan miten sattuu, tosin luulen että kun osoitteeni matkasi meren taa meni samalla jokunen raportti vielä Aarre-Kellomäelle muuttujajaoon. Mutta jotenkin takerrun tuohon heinäkuun arvoon. Amerikkalaispuolalainen yhteistyö tuntuu pelaavan paljon paremmin kuin meidän suomalaisten. Keskiarvomme on selvästi alle muiden. Heinäkuussa teimme 131 havaintoa eli 16.4 havaitsijaa kohti ja yli neljä per päivä joten kyllä materiaalipohjaa on. Tosin ulkomaiset vertailukohteemme jylläävät silti tukevammalla pohjalla. Kuten lokakuun arvoa tarkasteleessa huomaa, sama trendi on edelleen nähtävissä: keskiarvomme on pienenkö. Mahdollisuuksia ja selityksiä on tietysti olemassa useita. Teenkö havaintomme liian nopeasti/liian kurnalaisesti (ikuinen kysymys miten vaaleat täplät nyt sitten ovatkaan pilkkuja ja mitkä huokosia l. pores jne.), onko kalustossamme parantamisen varaa, vai onko kesäsäämmme tehnyt tepposet eli selkeät päivät olisivat nieman pilkkuköyhempää, ota nyt selvää!

Hannu Heiskanen on kirjoitellut pariin otteeseen kelikalenterin pohjalta keksimäänsä ideaa ns. keskiseeingistä. Hannun mukaan voisi havainnoista laskea keskiseeingin (verrata outoihin R:n vaihteluihin?) ja toisaalta verrata kelikalenterin ja havaintomäärien suhdetta eli katsoa miten aktiivisia sitä ollaan. Ajatus on varsin hyvä. Ja lopuksi: innokasta uutta vuotta ja havaintoja!

Jari

VÄRIT & VALOT

IIMAKEHÄN VALOILMIÖT
Toim. Veikko Mäkelä

HAVAINNOT POSTIIN

On taas tammikuu ja uusi vuosi 1985. Jälleen on aika kerätä havainnot kasaan ja postittaa ne jaostolle. Tämä koskee ennen kaikkea halohavaintoja, jotka toivoisin saavani tammikuun aikana. Marko Pekkola suorittaa Kuopiossa halojen esitilastoinnin ja sen jälkeen toivon mukaan pääsemme tietokonekäsittelyyn. Haloyhteenvedo voi jonkin verran viivästyä, mutta yritämme saada sen kevään aikana valmiiksi ja julkaistua.

Halovuosi 1984 näyttää muodostuvan melkoisen mukavaksi, ainakin havaintoaktiivisuuden osalta. Pilvinen syys tosin peitti näkyvistä myös halot. Havaintopaikkakuntia/alueita on jo toistakymmentä: Imatran ympäristö, Turun ymp., Kuopion ymp., Helsingin ymp., Uudenkaupungin ymp., Rauma, Kajaanin ymp., Kemi, Vaasa, Joensuu ja Lapua. Havaitsijoita on kaksinkerroin enemmän. Tilastoinnin kannalta olisi tärkeää, että ilmoitaisitte on arviointe siitä, mitkä kuukaudet olette havainneet säämmöllisesti.

Nyt talvisaikaan näkyy paljon jääsumun aiheuttamia haloja. Ainakin vuodenvaihteen jälkeen olleena kovan pakkasen kautena näkyi runsaasti jääsumuhaloja. Ensiksi huomauttaisin, että keinovaloista syntyviä pilareita ym. haloja ei lasketa varsinaisiksi havainnoiksi. Niistä voi erikseen mainita, esimerkiksi kun Kuulla näkyy jääsumuhalo samaan aikaan. Minulle on tullut kysymyksiä jääsumuhaloista. Marko Riikonen Joensuusta kysyy, miten luokitellaan Auringon sivuilla näkyvät pilarimaisen halot. Nämä ns. sivuaurinkopilariit (tätä nimitystä ei missään nimessä saa käyttää halon muodon virallisenä nimenä) ovat mielestäni 22 renkaan pätkiä, sillä ajoittain sivuauringot erottuvat selvästi pilareissa kirkaampana kohtana. Eliikkä nämä sivuaurinkopilariit raportoitakoon esim 22 Rengas 10+10 ja jos sivuaurinko erottuu, niin siitä mainitaan erikseen. Huomautuksiin voi kirjoittaa 'sivuaurinkopilari'.

KOKONAINEN SATEENKAARIYMPYRÄ

Marko Riikonen välitti seuraavanlaisen sateenkaarihavainnon: joensuulainen lehtori Erkki Kaikkonen oli havainnut ollessaan uimassa akillisen ukkoskuuron aikana rannan suunnassa noin 20-30 metrin päässä itsestään täydellisen 360 asteen sateenkaaren, jonka ulkopuolella näkyi vielä toista pääsateenkaarta. Sadepisarat olivat kookkaita, joten kaari tai oikeastaan ympyrä näkyi kirkaana. Kokonaisia sateenkaariahan näkyy useinkin lentokoneista, mutta maanpinnalta havaittuna se lienee harvinaisempi. Tässä Kaikkosen voi olla kysymys myös vedestä heijastumisen aiheuttama ilmiö.

YÖPILVIYHTYENVEDO II

Tässä seuraa sitten toinen osa lupamastani yhteenvedosta. Olen tällä välillä saanut valmiiksi yhteenvedon. Se on sattuneesta syystä englanninkielinen (on itseasiassa tarkoitettu lähetettäväksi Skotlantiin) noin 40-50 sivuinen opus, jossa olen tarkastellut huolellisesti kaikki havaitut yöpilviyöt. Voin mo-